

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

На сучасному етапі модернізації та розвитку системи освіти в Україні особливої значущості та актуальності набуває проблема формування професійної компетентності вчителів, які здатні включатися в навчально-виховний процес в умовах постійних змін.

У багатьох сучасних дослідженнях підкреслюється, що ядром професійної компетентності є діяльність, тобто здатність виконувати певні професійні дії, в основі якої знаходяться необхідні професійні знання та вміння. О. Пометун наголошує на тому, що кожна компетентність побудована на комбінації взаємовідповідних пізнавальних відносин і практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань і вмінь, усього того, що можна мобілізувати для активної дії.

Діяльнісний підхід дає можливість зрозуміти суть формування компетентності з позицій структури діяльності людини, виявити закономірності цього процесу, зв'язок між теоретичною та практичною професійною підготовкою майбутнього педагога. Для повноцінності результатів освіти важливо не тільки знати, що і як робити, але й хотіти робити, знаходити нестандартні рішення, взаємодіяти й досягати консенсусу з іншими.

У пропонованій статті ми розглянемо можливості реалізації діяльнісного підходу в професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи на заняттях дисциплін природничого циклу.

На думку автора, слід визначити наступні умови, яких необхідно дотримуватись для успішної реалізації діяльнісного підходу при організації навчального процесу.

Мотивація навчальної діяльності і пробудження у студентів інтересу до виконання індивідуальних завдань, для чого останні пов'язуються з майбутнім фахом, мають новизну і практичну значимість, а зміст і рівень їх складності враховує індивідуальні особливості студентів.

Створення творчого середовища при проведенні занять і консультацій. На заняттях з природничих дисциплін студентам пропонуються такі типи творчих завдань: завдання на прогнозування, завдання на оптимізацію процесу, завдання на рецензування, завдання з некоректно представленою інформацією, дослідницькі завдання, завдання на управління, завдання комунікативно-творчі, завдання-проблеми, завдання на набуття нових способів діяльності.

Такі завдання забезпечують оптимальну самостійність у розв'язуванні пізнавальних задач, високий рівень розумового розвитку творчого мислення студентів, розширюють науковий кругозір і виводять на новий рівень розуміння раніше вивчених питань навчальної програми.

Своєчасне забезпечення студентів джерелами інформації, необхідними для виконання індивідуальних і групових завдань виконується наступними шляхами: до кожної теми студентам пропонується список основної та додаткової літератури, посилання на електронні джерела інформації; на сервері коледжу, сайті дистанційної світи викладаються електронні підручники, лекції з природничих дисциплін, завдання до самостійної роботи, методичні рекомендації з виконання запропонованих завдань; на заняттях студенти користуються

опорними лекціями, планами розв'язання тих чи інших завдань, алгоритмами дій, інструктивними картками, ситуаційними завданнями тощо.

Створення інтелектуально - творчої атмосфери в колективі. З метою підвищення ефективності творчої самореалізації студентів під час навчального процесу створюються відповідні організаційно-педагогічні умови, а саме: створення ситуацій, сприятливих для творчого процесу, що дають поштовх до творчої діяльності студентів та розвитку їх творчих можливостей; створення доброзичливих відносин між викладачем і студентами у процесі спільної творчої діяльності при вирішенні складних творчих завдань; урахування зацікавленості, індивідуальних інтересів студентів у процесі творчо-пошукової діяльності.

Наявність постійного доброзичливого контролю під час виконання індивідуальних завдань. Використовуються різні види контролю на заняттях і консультаціях, на різних етапах виконання завдань. З метою залучення студентів до само - і взаємоконтролю їм пропонуються критерії оцінювання різних видів діяльності. Для заохочення застосовується не тільки оцінка, але й словесне заохочення: похвала, подяка.

Навчальний процес, побудований на вищезначених принципах, забезпечує формування наступних рис творчої особистості вчителя початкових класів: а) інтелектуально-логічних - здатність аналізувати, порівнювати, виділяти головне, аргументовано доводити свою думку, пояснювати; б) інтелектуально-евристичних - здатність до висування ідеї, розв'язування проблеми, до фантазії, самостійного перенесення знань та умінь у нову ситуацію, до оцінних суджень; в) комунікативних - здатність до співпраці, уникнення конфліктів та успішного розв'язання їх; г) здібності до самореалізації – здатність планувати і раціонально використовувати свій час, здатність до самоконтролю, вольових зусиль, старанності.

Висновки. Таким чином, при застосуванні діяльнісного підходу до підготовки спеціалістів вирішується основна задача освіти: формування гармонійної, морально досконалої, соціально активної (через активізацію внутрішніх резервів), професійно компетентної особистості, що саморозвивається.

Бібліографічні посилання

1. Гавриш І. В. Закономірності та принципи процесу формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності // Дійсність та перспективи розвитку сучасної освіти України: Зб. наук. пр. - Харків: Стиль-Іздат, 2005. - С. 61-74.
2. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії: монографія / І. А. Зязюн. - Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2008. - 608 с.
3. Клименюк Ю. М. Підготовка майбутнього вчителя до розвитку інтелектуальної обдарованості учнів початкової школи: дис. кандидата пед. наук: 13.00.09 / Клименюк Юлія Михайлівна. Житомир,- 2009. 258 с.